

Rīgas pilsētas tiesas darbības attīstības koncepcija

Rīgas pilsētas tiesas darbības attīstības koncepcija izstrādāta saskaņā ar Tieslietu padomes 2019. gada 15. martā apstiprinātās Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtības 5. punktu.

Rīgas pilsētas tiesas darbības attīstības koncepcijas izstrādē ir ņemti vērā Tieslietu padomes darbības stratēģijā 2021.-2025. gadam izvirzītie tiesu varas attīstībā sasniedzamie mērķi.

Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 33. pantu rajona (pilsētas) tiesas iestādes darbu līdztekus tiesneša pienākumu pildīšanai vada tiesas priekšsēdētājs, kurš nosaka tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumus.

Rīgas pilsētas tiesas darbības attīstības koncepcijā ir ņemti vērā arī tiesas priekšsēdētājas izstrādātajā tiesas darbības attīstības koncepcijā norādītie mērķi un veicamie pasākumi efektīvai un kvalitatīvai Rīgas pilsētas tiesas darbības nodrošināšanai. Ievērojot Rīgas pilsētas tiesā strādājošo tiesnešu un tiesas darbinieku skaitu, tiesas tiesvedībā esošo lietu skaitu, efektīva un kvalitatīva tiesas darba norise un sasniedzamo mērķu īstenošana ir panākama veiksmīga komandas darba rezultātā, tādēļ ir būtiski, lai tiesas priekšsēdētājas un vietnieku redzējums par tiesas attīstību un veicamajiem pasākumiem būtu vienots.

Tiesu sistēmas attīstības mērķis ir neatkarīgas, efektīvas, kvalitatīvas, sabiedrībai saprotamas un pieejamas, mūsdienīgas tiesu iekārtas darbības nodrošināšana. Savukārt minētajiem kritērijiem atbilstošu tiesu sistēmu veido vairāku elementu kopums, kā tiesas nolēmumu juridiskā kvalitāte, tiesas pieejamība sabiedrībai, tiesas procesa ātrums un efektivitāte, tiesneša kā neatkarīgas, nobriedušas un inteligēntas personības tēls un loma sabiedrības uzticamības veicināšanā.

Uzskatu, ka minētajiem kritērijiem būtu jāveido ikvienas tiesu iestādes darbības attīstības pamatnostādnes, līdz ar to ikvienam no šiem elementiem ir pievēršama uzmanība, organizējot tiesas darbu. Rīgas pilsētas tiesas darbības attīstības koncepcija izstrādāta, ievērojot minēto apsvērumu.

1. Vispārēja informācija

Rīgas pilsētas tiesa ir lielākā pirmās instances tiesa Latvijā, kurā pēc 2022. gada 1. augustā notikušās Rīgas pilsētas tiesu reorganizācijas ir apvienotas Rīgas pilsētas teritorijā darbojošās tiesas. Tiesas darbība ir nodrošināta sešās tiesu ēkās Rīgas pilsētas teritorijā.

Rīgas pilsētas tiesā ir noteiktas 122 tiesnešu amata vietas, faktiski tiesneša amata pienākumus no 2023. gada 3. aprīļa pildīs 109 tiesneši atbilstoši tiesas priekšsēdētājas apstiprinātajā lietu sadales plānā noteiktajai specializācijai.

Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 33. pantu Rīgas pilsētas tiesas darbu organizē un vada tiesas priekšsēdētāja.

Rīgas pilsētas tiesā ir trīs tiesas priekšsēdētājas vietnieces, kuras atbilstoši tiesas priekšsēdētājas noteiktam pienākumu sadalījumam nodrošina tiesas vadības un organizatoriska rakstura pienākumu izpildi, kā arī atbalstu tiesas priekšsēdētājai noteiktās tiesību nozarēs.

2. Stratēģiskā vadība

Stratēģiskās vadības mērķis ir nodrošināt efektīvu un kvalitatīvu, mūsdienīgu, uz attīstību vērstu un sabiedrībai saprotamu tiesas darbību, veicinot uzticamību tiesu varai kopumā.

Šī mērķa sasniegšanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

2.1. Izstrādāt lietu sadales plānu, izvērtējot nepieciešamo tiesnešu skaitu specializācijai tiesību nozarēs un noteiktu lietu kategoriju izskatīšanai, lai nodrošinātu vienmērīgu tiesnešu noslodzi un lietu izskatīšanu saprātīgos termiņos.

2.2. Nepieciešamības gadījumā pārvērtēt tiesnešu specializācijas un noslodzes atbilstoši efektīva tiesas darba organizācijas nepieciešamībai, notikušām vai prognozētām izmaiņām (piemēram, strādājošo tiesnešu vai noteiktu lietu kategoriju skaita izmaiņām);

2.3. Veicināt tiesnešu specializāciju, to samērojot ar nepieciešamību kvalitatīva tiesas darba nodrošināšanā.

2.4. Monitorēt lietu izskatīšanas termiņus, identificēt lietu izskatīšanu kavējošus apstākļus, apzināt iespējamus risinājumus un izmantot normatīvajos aktos paredzētos instrumentus lietu uzkrājuma mazināšanai nolūkā nodrošināt lietu izskatīšanu saprātīgos termiņos un nepieļaut ilgstoši neizskatītu lietu uzkrājuma veidošanos.

2.5. Veicināt tiesas nolēmumu kvalitāti un tiesu prakses vienādošanu.

2.6. Uzlabot tiesas pieejamību lietas dalībniekiem, izveidojot mūsdienīgu, ērtu un pieejamu klientu apkalpošanas centru.

2.7. Veicināt sadarbību un starpinstitucionālu diskusiju ar tiesu sistēmai piederīgām iestādēm un amatpersonām.

2.8. Veicināt sadarbību ar medijiem, izmantot un attīstīt iespējas un prasmes sabiedrības informēšanai par tiesas darbu, izmantojot mūsdienīgus komunikācijas līdzekļus un atvērtu, sabiedrībai saprotamu komunikācijas veidu.

3. Tiesnešu vadība

Tiesnešu vadības virsmērķis ir efektīva un kvalitatīva tiesas procesa nodrošināšana, kura sasniegšanu ietekmē šādu vērtību kopums: tiesas procesa ātrums un efektivitāte; tiesas nolēmumu kvalitāte; tiesneša personības iezīmes.

Šī mērķa sasniegšanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

3.1. Veicināt tiesnešu profesionālo izaugsmi un tālākizglītošanos, motivējot piedalīties mācību un kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumos, to skaitā – starptautiskos mācību un pieredzes apmaiņas pasākumos.

3.2. Veicināt tiesas nolēmumu kvalitātes paaugstināšanu un tiesu prakses vienādošanu, šim nolūkam regulāri apspriežot un analizējot tiesu praksi, sekojot izmaiņām normatīvajos aktos un veicinot diskusijas par aktuāliem tiesību jautājumiem.

3.3. Analizēt tiesnešu darba rezultātus, nolēmumu stabilitātes rādītājus, kontrolēt lietu izskatīšanas termiņus un to atbilstību darba apjomam tiesā un konkrētā tiesneša noslodzei, nepieciešamības gadījumā apzinot kavējošus iemeslus un rodēt risinājumus šādu situāciju novēršanai.

3.4. Veicināt tiesnešu iesaisti normatīvo aktu projektu izstrādē, ar tiesu sistēmas darbības nodrošināšanu saistītu jautājumu izpētei izveidotu darba grupu

darbā, kā arī tiesnešu dalību starpinstitucionālās diskusijās par dažādiem tiesību jautājumiem un nepieciešamajiem uzlabojumiem.

3.5. Veicināt tiesnešu komunikāciju ar sabiedrību, aicināt un iedrošināt nepieciešamības gadījumā sadarboties ar medijiem un skaidrot nolēmumus, šim nolūkam apspriežot ar tiesnešiem gan vispārīgus jautājumus, kas saistīti ar sekmīgas komunikācijas nodrošināšanu, gan arī piemērotāko komunikāciju konkrētā situācijā, kā arī atbalstot tiesnešu iesaisti izglītojošos pasākumos publiskās runas un komunikācijas prasmju pilnveidošanai.

3.6. Rosināt diskusiju par ētikas normu saturu, rīcības standartiem un ierobežojumiem, kas saistīti ar piederību tiesneša amatam, nolūkā vairot izpratni par tiesneša personības iezīmi, attieksmes un uzvedības būtisko lomu pozitīva tiesas tēla veidošanā.

3.7. Veicināt tiesnešu iesaisti un aktīvu dalību tiesnešu pašpārvaldes institūciju darbā.

3.8. Motivēt tiesnešus svešvalodu apguvei un zināšanu pilnveidošanai, ievērojot svešvalodu prasmju nepieciešamību sakarā ar starptautisku elementu skaita ievērojamu palielināšanos tiesas procesos un tiešas sadarbības starp dalībvalstu tiesu iestādēm attīstību Eiropas Savienības ietvaros.

3.9. Nodrošināt tiesnešiem kvalificētu atbalsta personālu, apzināt un veicināt nepieciešamā atbalsta pasākumu pieejamību tiesnešiem augstas intensitātes un stresa apstākļos.

3.10. Sniegt atbalstu tiesnešiem gan ikdienas darbā, gan situācijās, kas rada profesionālu izaicinājumu.

3.11. Veicināt tiesnešu kolektīva saliedētību, organizējot pasākumus un atbalstot dažādas iniciatīvas kolektīva saliedēšanai.

4. Tiesas personāla vadība

Kvalitatīva tiesas procesa nodrošināšana sevī ietver arī tiesas sniegto pakalpojumu uzlabošanu. Profesionāla, atbildīga un uz attīstību vērsta atbalsta personāla esībai ir nozīmīga ietekme uz tiesnešu darba kvalitāti. Līdz ar to būtiska uzmanība ir pievēršama tiesas darbinieku darba kvalitātes uzlabošanai un izpratnes veicināšanai par katra darbinieka lomu pozitīva tiesas tēla veidošanā.

Minētā mērķa sasniegšanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

4.1. Analizēt tiesas darbinieku noslodzi un pienākumu sadalījumu atbilstoši amatu aprakstos norādītajam un darba organizācijas nepieciešamībai nolūkā to līdzsvarot un nodrošināt efektīvu personāla resursu izmantošanu.

4.2. Noteikt tiesas darbinieku amata pienākumu izpildes kontroles sadalījumu starp tiesas priekšsēdētāju, tiesas priekšsēdētāja vietniekiem, kancelejas vadītāju (kancelejas vadītāja vietnieku) un attiecīgā tiesas sastāva tiesnesi.

4.3. Organizēt tiesas darbinieku sanāksmes nolūkā informēt darbiniekus par aktuālajām izmaiņām normatīvajos aktos, kas attiecas uz tiesas darbinieku amata pienākumu izpildi, konstatētajām nepilnībām un to novēršanu, jauninājumiem tiesas darba organizācijā, veikto tiesas procesa modernizāciju, ieviestajiem digitālajiem rīkiem un to pielietošanu.

4.4. Veicināt tiesas darbinieku izpratni par viņu darba pienākumu saturu un būtību, to lom un nozīmīgumu gan kvalitatīva tiesas procesa nodrošināšanā, gan kopējā tiesas tēla veidošanā, kā arī tiesas darbā ievērojamiem ētikas un komunikācijas standartiem, veicinot tiesu sistēmas prestiža celšanu sabiedrībā.

4.5. Vērst tiesas darbinieku uzmanību uz dažādiem problēmjautājumiem gan lietvedības noteikumu ievērošanā, gan saskarsmē ar apmeklētājiem u.c., sniedzot norādes to risināšanai un vēlamu mērķu sasniegšanai, kā arī veikt tiesas darbinieku apmācību veiksmīgai komunikācijai ar medijiem.

4.6. Pilnveidot darbinieku atlases un novērtēšanas procesu nolūkā nodrošināt pēc iespējas kvalificētāku tiesas personālu, objektīvi un taisnīgi novērtēt tiesas darbinieku prasmes.

4.7. Nepieciešamības gadījumā veikt individuālas pārrunas ar darbiniekiem saistībā ar darba pienākumu izpildes novērtējumu, konstatētajām nepilnībām vai iespējamu izpratnes trūkumu, darbinieku izaugsmi.

4.8. Motivēt tiesas darbiniekus profesionālai izaugsmei un kvalifikācijas celšanai, veicinot viņu dalību Latvijas Tiesnešu mācību centra, Tiesu administrācijas un citu institūciju organizētajās apmācībās, atbalstot studijas augstākās izglītības mācību iestādēs un dalību citos izglītojoša rakstura pasākumos.

4.9. Veicināt tiesas darbinieku sadarbību un savstarpējo komunikāciju gan tiesas sastāva iekšienē, gan starp tiesas sastāviem un kancelejas darbiniekiem dažādās tiesas ēkās, radot izpratni par augsti kvalitatīvu un efektīvu tiesas darbu kā kopēju mērķi, kura sasniegšanai ir nepieciešama kolektīva locekļu savstarpēja sadarbība un saliedētība.

4.10. Apzināt un pielietot tiesas darbiniekiem nepieciešamos atbalsta un motivācijas pasākumus, uzklaustīt tiesas darbinieku viedokli un iesaistīt viņus tiesas darbinieku darba kvalitātes uzlabošanas pasākumos, veicināt pasākumus un iniciatīvas tiesas kolektīva saliedēšanai, patīkamas un atbalstošas darba vides radīšanai.

5. Administratīvā vadība

Tiesas administratīvās vadības mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu, nepārtrauktu tiesas darbu, efektīvi izmantojot tiesas resursus un nepieciešamības gadījumā spējot operatīvi pielāgot tiesas darbu apstākļu izmaiņām.

Šī mērķa sasniegšanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

5.1. Apzināt un veikt nepieciešamos pasākumus kvalitatīva tiesas kancelejas darba nodrošināšanai, lai nodrošinātu operatīvu saņemto dokumentu apstrādi un nodošanu adresātiem, informācijas un dokumentu apriti starp tiesas ēkām.

5.2. Izvērtēt pienākumu sadali starp kancelejas darbiniekiem, līdzsvarojot noslodzi dažādās tiesas ēkās un pilnveidojot kancelejas darba organizāciju.

5.3. Veicināt tiesas darbinieku kompetenču un prasmju attīstīšanu, lai nepieciešamības gadījumā nodrošinātu pagaidu prombūtnē esošu darbinieku aizstāšanu.

5.4. Veikt nepieciešamos pasākumus tiesas lietu arhivēšanas un nodošanas Valsts arhīvā uzlabošanai, šim nolūkam apzinot kavējošus apstākļus un nepieciešamos resursus to novēršanai.

5.5. Veicināt tiesas telpu labiekārtošanu un materiāli tehniskā nodrošinājuma uzlabošanu nolūkā radīt ērtu, mūsdienīgu darba vidi un nodrošināt kvalitatīvu apmeklētāju apkalpošanu, šī uzdevuma sasniegšanai pastāvīgi sadarbojoties ar Tiesu administrāciju un sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Tiesu namu aģentūra".

5.6. Veicināt tiesnešu un tiesas darbinieku gatavību pieņemt pārmaiņas saistībā ar tiesas lietu digitalizāciju, digitālo prasmju pilnveidošanu un ieviestu elektroniskās lietas risinājumu efektīvu apguvi un izmantošanu.

Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietniece

Sanita Strakše

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKU PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU